

A kikérdezés fogyanatosítása.

Irta: *Pálfi István* m. kir. esendőr örsvezető.

Valamennyi bűncselekmény nyomozásánál legnagyobb figyelmet követel a lopási esetek kiderítése és legtöbb esetben lopás az, a mely zavarja a közbiztonságot.

Nem lesz czéltalan éppen azért ezen leggyakoribb esetek kiderítési módjára s főleg a kikérdezés fogyanatosítására nézve néhány érdekes jelenséget felhozni.

Sok esetben volt alkalmam tapasztalni, hogy a járőrvezető a gyanúsított kikérdezésénél csak arra fektet fősulyt, hogy az illető beismeri-e a cselekmény elkövetését vagy nem. Ha beismeri, ritka esetben törekszik bizonyítékok beszerzésére, mert azt hiszi, arra a beismerés után vajmi kevés szükség van. Nem úgy van az. A raffináltabb gonosztevők a járőr előtt gyakran beismerik a cselekmény elkövetését, csak azért, hogy a járőr bizonyítékokat ne szerezzen ellenük és hogy minél előbb menekülhessenek a járőrtől. Mikor aztán a bíróságnak átadatnak, a tárgyaláskor mindent tagadnak. A részeselek, vagy hozzátartozóik pedig ezen időt felhasználják, minden nyomot, bizonyítékot megsemmisítenek. A bíróság persze felmenti a tetteket, mert nincs a kezei között semmi alap, amire az ítéletet alapíthatná. Leginkább a cigányoknál áll ez, kik még azzal sem elégesznek meg, hogy előbb beismerik a cselekményt, utóbb pedig tagadják, hanem még bántalmazással is vádolják a járőrt, mert azt hiszik, hogy ha így meghurcolják a járőrt, akkor jövőben őrizkedni fog tőlük.

Ez az egyik eset.

A másik az, mikor a járőr a kikérdezésnél egyszerre a bűncselekményt, annak súlyos voltát kezdi feszegetni a gyanúsított előtt, mire az természetesen

tagad. Egyrészt azért, mert érzi a vád súlyos voltát és megretten annak következményeitől, másrészt hiszi, hogy talán sikerül kibujni alóla. Előfordul az is, hogy a csendőr a gyanúsítottat hatni akar és megtagatja az ütőerét, a szive fölé is teszi a tenyerét, hogy nem-e hevesebben ver. Ebből akarja megtudni, hogy fél-e vagy nem. Ha fél: a vére hevesebben lüktet, ha nem fél: normális, csendes. De ezzel mit sem ér el. A megrögzött tolvajnak tapogathatja ütőerét, az nyugodt. Viszont, ha ártatlan emberét tapogatja, sokszor hevesebben ver, mert fél, de nem azért, mert bűnös, hanem mert a szegényérzet felforralja a véréét.

Harmadik eset, mikor a járőr megközelítőleg valamit ráfog a gyanúsítottára. Gondolja, hogy az hisz neki és töredelmes vallomást tesz. Sokszor hivatkozik a gyanúsított társaira, hogy azok már ugyanis megmondták ezt, vagy amaszt, tehát ő is ismerje be. Ha 10 esetben ez sikerül, 90 esetben árt vele. A gyanúsított jobban ismeri az ő társait, mint a járőr. Tudja jól, hogy melyik tud valamit és mit tud és végül megmondja-e vagy nem. És ha észreveszi, hogy a járőr csak befogni akarja, akkor a legesekélyebb adatot is oly titokban tartja, hogy kivenni nem lehet belőle.

Előfordul az is, ha egy lopásról jelentést tesznek, s a járőr nyomozni kezd, hogy csak azt tartja szem előtt, hogy mit loptak el, honnan s hogyan lopták el, mennyi az értéke, mi az ismertető jele és hogy ki lophatta el. Arra, ha csak feltűnően szemébe nem ötlük, nem is gondol, hogy valóban megtörtént-e a bűncselekmény vagy nem.

Egyszer egy tyukász panaszt emelt, hogy 1200 koronáját erszényével együtt a kocsmában ellopták. Az eset nem derült ki. A gyanúsítottak a tett elkövetését nem ismerték be, a pénznek nyoma sem volt. Pár hónapra a tyukász maga beszélté el ittas állapotában, hogy pénzét nem úgy lopták el, hanem úgy mulatta el a fejjelentés előtt más helyen, s csak

azért emelt panaszt, mert a feleségétől félt, hogy örökösen szemére hányja könnyelműségét, míg így hivatalos formája van a dolognak, s nemhogy szólna, hanem sajnálja, mert azt hiszi, hogy örökös veszélynek van kitéve.

Egy katolikus pap nyaralni ment. Másnap a községi bíró jelentette, hogy az éjjel «feltörték a plébániát». A járőr gyorsan a helyszínére ment, a nyomozást bevezette. Megállapította, hogy 16 darab takarékkönyvecskét, miket a plébánosra birtak és meg nem határozható összeg pénz, meg szivart loptak el. Mindezt a plébános nővére adta elő, a ki mindent tudott a házban. A járőr táviratozott a takarékpénztáraknak, hogy a ki erre és erre a könyvre pénzt akar felvenni, tartóztatassák le, mert lopott. Táviratozott a plébánosnak is, hogy lakását feltörték, táviratilag tudassa, mi volt a szekrényben. A plébános megijedt, vonatra ült és lázasan utazott haza. Ekkor derült ki, hogy nem vezett el semmi. A pénz és takarékkönyveket más szekrénybe zárta, a szivarokat magával vitte. Hogy a szekrény belseje felturva volt, okát nem tudták, míg a plébános nagyító üvegen a macska lábnyomait fel nem fedezte benne. A macska ugyanis véletlenül a szekrénybe jutott, de megunván az ott tartózkodást, a lefelé nyíló ajtót kinyomta és az úgy maradt természetesen.

Sokat lehetne még hasonló esetet felsorolni, de felesleges. Ebből már következtetni lehet, hogy sokszor panaszt tesznek akkor is, ha nem történt bűncselekmény.

Visszatérve a példák előtt elmondottakra, legcélyszerűbb, ha a járőrvezető a nyomozás bevezetésénél határozottan meggyőződik arról, hogy a cselekmény elkövetett-e vagy nem.

A kikérdezésnél ne mindjárt a bűncselekményt hozza elő, hanem minél távolabbi dolgokról kezdjen beszélni a gyanúsítottal. A falusi ember nem olyan, mint a nagyvárosi. Az szívesen nyilatkozik, ha

értenek a nyelvén. Azért, mintha nem is az eset kiderítése érdekében beszélne a járőrvezető, ne a cselekményen kezdje a kikérdezést. Később azután — természetesen ügyesen — mindig közeledjék a dologhoz, mint mikor az ember bekeríteni akar valamit. Ha a határvonal megvan, kifelé nem mehet belőle a gyanúsított, de befelé hajtani mindig könnyebb. Például, mikor megjelenik, fogadja szívesen a járőr. Ha ismeri, a közeli rokonairól beszélget vele, azután viszonyairól, a megélhetés nehézségeiről, szóval maga iránt bizalmat igyekezzék gerjeszteni, hogy a gyanúsított ne ellenszövegnek tekintse. Beszélhet a gyermekeiről, magánviszonyairól, anyagi dolgairól stb. Mindig a helyzet hozza magával, hogy miről.

Vannak persze olyanok is, a kik heveskednek, ellenszöveggel viseltetnek a járőrrel szemben. Ezekre sohasem indulatosan, hanem inkább csillapítólag kell hatni. A kikérdezés alatt mindig észreveszi az ügyes csendőr, hogy a kérdezett miről beszél szívesebben és miről nem szeret beszélni. Ilyenkor nem kell azonnal ellent mondani, hanem várni kell, hadd beszélje ki magát, csak a mi megjegyzésre fontos, azt jól és föltűnés nélkül jegyezze meg magának. Mikor aztán a cselekmény valódi okairól kérdez, akkor idézze neki vissza, a mit előbb eltérően mondott. Ilyenkor már, a mit egyszer elmondott, nem szívja vissza, hanem kitérőleg beszél, zavarba, ellentmondásokba keveredik és mindjárt elárulja magát a nélkül, hogy akarná.

A járőrtárs a kikérdezés alatt szintén kísérelje figyelemmel a gyanúsítottat, mert a járőrvezető mindent elvégre mégsem vehet észre.

Vannak megrögzött gonosztevők is, a kik csupán *igen* vagy *nem*-mel felelnek. Ezekből már nehezebb kivenni valamit és nehéz befogni is őket. Ezekre leginkább lehet hatni azzal, hogy a járőrvezető jóakarólag mintegy védőjének tünteti fel magát, mintha maga sem hinné, a mit ráfognak mások.

Igyekszik neki igazat adni, ha amaz védi magát. És az ilyen gyanúsított utóbb maga is hiszi, hogy a járőr ártatlannak tartja. Ezen aztán némileg felbátorodik, bizalmasabb lesz és megindul a nyelve. Így a védőálláspontba helyezkedett járőr lassan vádlóvá női ki magát és észrevétlenül egy kis leleményességgel, ettől is kivész néhány fontos adatot a cselekményre vonatkozólag.

De akár árul el valamit a gyanúsított, akár nem, akár beismeri cselekményét, akár tagadja, földolga legyen a járőrnek a bizonyítékok beszerzése.

Bármily csekélynek látszó bizonyíték többet ér a legtöredelmesebb beismerésnél — ez legyen a nyomozó járőr jelszava.

Bizonyíték az adat, az alibi igazolása, a bűnjel, a nyom, keletkezett sérülések, tanúk stb. Ezek mindig bizonyítják a bűnösséget. Minél több, annál jobb.

És ha már átadja is a bíróságnak a gyanúsítottját a járőr, azután se szűnjön meg bizonyítékokat keresni. Pótlólag mindig lehet jelenteni a bíróságnak.

Mindezek, mik röviden itt foglaltatnak, eredményre vezetnek. Csak alkalmazásához kell egy kis nyugodtság, leleményesség, türelem, ambíció, lanckadatlan szorgalom, kitartás és nem tévesztendő szem elől, hogy: a munka megtermi a maga gyümölcsét.

Tűzpróba.

Irta: *Herald Gyula*, m. kir. csendőrhadnagy.

Hárman ültek az asztalnál. Egy deresedő fejű óriás, hatalmas tajt pipával a szájában, névszerint szentgáti Gáthy Barnabás kincstári főerdész, egy vézna dongáju czingár legényke, Baróthy Ernő dr. körorvos és a környék legszenvédélyesebb vadásza, Pogány Pista, gyógyyszerész.

És vitatkoztak.

A doktor belekötött a patikusba. Az volt a legnagyobb gyönyörűsége mindig, ha valamiképen megboszanthatta, ha a sarokba tudta szorítani érveivel azt az embert, a kivel a hivatása révén úgy-szólván összenőtt.

Gáthy Barnabás pedig hallgatta őket. És fujta közéjük a füstkarikákat a nagy pipából csendesen, szótlanul.

Egészen jó mulatságnak találta hallgatni ezt a folyton veszekedő két embert.

Évek óta így ütötték agyon a kis falucska unalmas estéit.

Természetesen ezerféle téma került így lassacskán szőnyegre; olyan is, a mihez Gáthy egyáltalán nem értett. Hanem hát Gáthyt ez egy cöppet se bántotta.

Neki egyre ment, akármit beszélt is a két ember. A fő dolog az volt, hogy beszéltek s őt senki sem háborgatta a hallgatásban.

Ez alkalommal a japán-orosz háborúról folyt a szó a két ellenfél ajkán.

A gyógyszerész más felett lelkesült a sárga, apró, de bátor katonákért; a doktor természetesen tőle telhetőleg igyekezett lekicsinyelni őket.

— Végre is — mondá a doktor, a teljes meggyőződés hangján — beszélhet nekem, a mit csak akar, de én határozottan tagadom, hogy abszolút bátorság egyáltalán léteznék.

A létért, az életért való félelem és rettegés az ember alaptermészetében van. Ezt teljesen leküzdeni hiába való igyekezet. S ha mégis, különböző körülmények között — minő például a háboru — neki mennek az emberek a bizonyos életveszedelemnek, az csak az elkerülhetetlen külső kényszernek tudható be és nem irható az egyén erkölcsi javára, érdemére. Mert annyi bizonyos, hogy ha módjukban lenne kikerülni más uton-módon az embereknak a veszedelmet, magáért a bátorság vagy vitézség erényeért senki sem tenné kockára a bőrét.

Nem tagadom természetesen ezzel, hogy mindig akadtak és fognak is akadni abnormis idegzetű emberek, a kik hiúságból vagy feltűnési viszketegből mások szemeláttára önként belerohannak a halálveszedelembe. Hanem ez korántsem erény, — de inkább hazárdjáték, mely ha sikerül, úgy az illetőnek dicsőséget, kitüntetést szerez, ha pedig rosszul üt be, legalább is szánalmat ébreszt.

Pogányt az orvos dikkéziója szinte extázisba hozta. Felhevült, haragos arcczal kérdé.

— Hát ezek után ön szerint a történelem nagyjai, hősei, kik önként, minden külső kényszer nélkül állottak meg a golyózápor közepett, mind e fajta abnormis idegzetű emberek, majdnem szélhámosok voltak?

— Ha szélhámosoknak nem is tartom őket, — válaszolá az orvos — de mindenesetre, mint már említém, hazárdjátékosoknak, kik a tét, a dicsőség és hírnév ellenében az életüket tették fel nyilvánosan.

És higye el nekem, hogy adott esetekben ezek a híres hősök bensejükben éppen úgy remegtek, mint akár csak a veszedelemben sírva fakadó emberek, de idegzetükön uralkodva, a rettenthetetlenség és bátorság látszatát keltették.

Nézzem csak például végig egy közönséges párbajt, hol két ember tanuk előtt egymásra tör.

Az egyik könnyedén, olykor mosolyogva áll ki, a másiknak meg leri képéről a kétségbeesés.

Az egyiket bátor embernek tartják, a másikat gyávának.

De ha önnek, mint orvosnak alkalma lenne megfigyelni e két ember vérkeringését, belátná, hogy a természet egyaránt zúdul fel mind a kettőben ezen lehetetlen állapot ellen s a test, ha gazdájának hiúsága engedné, legjobb szeretne elfutni a veszedelem elől.

Éppen azért mondom én, hogy abszolút bátorság nem létezik.

A doktor itt, élvezni óhajtva nagyhangu beszédének hatását, elhallgatott.

Pogány, a patikus nem volt olyan jó szónok, mint Baróthy doktor. Érezte, hogy az orvos úgy is túl fogja licitálni, akár mit is mond, hát inkább lemondólag hallgatott.

De hirtelen felütötte a fejét.

Csoda történt.

A mi évek során keresztül elő nem fordult, Gáthy Barnabás beleszólt a vitába.

Az ő mély, recesgő hangján kezdte.

— Nem oda Buda, doktor öcsém. Mégse lesz az egészen úgy, a hogy te elmondod. A vér, az vér!... Tudom a praxisomból.

A szurós, nagy szemöldökei alól felpillantott a fali órára, aztán folytatá.

— Még kilencz óráig elmondhatok nektek egy történetet. Itéljétek meg aztán magatok belőle, hogy mi hibája volt az én emberemnek, a kiről szólni fogok.

Az idegei voltak-e rendetlenek, vagy pedig nagy darab szív és lélek szorult-e belé.

Baróthy doktor mosolyogva vonogatta a vállait, mintha csak azt mondogatta volna: majd meglátjuk. Pogány meg áhitattal nézett az őszülő óriásra, ki most itt nyomban megvédi az ősi virtust, az ő gúnyolódó ellenfelével szemben.

Gáthy Barnabás pedig beszélni kezdett.

— Régen történt. Azt sem tudom most már bizonyosan a hetvenes évek végén-e avagy a nyolcvanas évek elején-e, de megtörtént.

A csendőrséget állították fel akkortájtban az Alföldön.

Szörnyen elszaporodtak a zsványok, az utonállók. Ezeket akarták összefogdosztatni velök.

En akkor gyakornok voltam B.-ben, az akkori kincstári nagy erdőn.

Egyszer csak halljuk, hogy a mi falunk is kap néhány zsandárt.

Ujságnak ujság volt, annyi szent, hanem se az öregek, sem mi fiatalabbak nem sokat bízunk az egész rendszerben.

Mert hát embere volt a vármegyének addig is elegendő, de hát csak a kisebb fajta betyároknak árthattak. A nagyobbakat bolygatni kész veszedelem volt. Mindenki tudta. Az a szegény hajdu vagy pandur örült, ha leparolázhatott ép bőrrel egy-egy főzsványnyal, ha a sorsa véletlenül útjába sodorta valamelyiknek, nem hogy elfogta volna.

No hát szentül hittük, hogy ezután is csak úgy lesz.

Vagy pedig száz lelke legyen minden zsandárnak, hogy ha egyet-egyet eloltogatnak belőlük, hát maradjon is.

Szóval, nem sok reményt fűztünk hozzájuk. Hanem azért vártuk őket. Kíváncsian. Mint valami új csudát.

Egy novemberi csúf esős napon aztán megjött az első.

Egészen egyedül jött, hogy előbb a szállást rendbe hozza a többinek.

Ott várta a község háza előtt nap estig a kocsi-
kat, a melyeknek a felszerelést kellett volna hozniok. Hanem azok késtek. Még másnapra sem érkeztek meg.

A mesterem Sólyom főerdész volt akkor. Egy földél alatt laktunk az öreggel a nagy erdőszlakban.

Megsajnálta azt a magában álldogáló csendőrt s oda hivatta vacsorára.

Azt hiszem, féltette is, hogy valami baja esnék éjszakára a környékbeli zsványoktól.

A csendőr gondolkodott egy darabig, de aztán csak eljött.

Szépen, illedelmesen bemutatta magát; ő lesz az őrs vezetője, mondotta.

Valami Jánosnak hívták. Sajnálom, hogy elfeledtem a vezetőnek nevét, mert megérdemelte volna, hogy észben tartsam.

De hát mi azontúl már csak őrsvetőnek hívtuk. Alacsony, tömött, fekete ember volt. Nagy, éles nézésű szemekkel.

Elbeszélgettünk.

Kérdeztük, hogy és mint fogják csinálni a dolgot.

Lehetőleg kiterő feleleteket adott. Azt mondotta, hogy Erdélyből jött. Ott már megtalálták a módját, hogyan kell rendet csinálni.

Es mosolygott hozzá csendesesen a bajusza alatt.

Korán tért pihenni. Nagy utat tett és fáradt, mondotta.

Mikor a szobájába ment, a társammal kritizálni kezdtük.

Nem néz ki valami emberölőnek, — véltem.

Sólyom Györgynek, a mesteremnek tetszett az ember.

— Azt hiszem, legény a talpán! — mondotta. Pedig az öreg jó emberismerő volt.

Gáthy Barnabás egy pillanatra szünetet tartott. Benyomkodta a pipáját, aztán folytatá.

— Másnap délelőt a főerdész behivatott az irodájába s ott olyan megbízást adott, hogy távra feledtem a számát. Hanem mit volt egyebet tenni, engedelmeskedni kellett.

Utána néztem az őrsvetőnek. A folyosón tisztogatta a ruházatát, meg a szerelvényét. Az egyik kerülő ezalatt rémregényeket mesélt neki a betyárok kegyetlenkedéseiről.

Hozzá megyek és beszélgetni kezdünk.

Most mintha beszédesebb lett volna, mint előző nap. Kérdeztetett egyet-mást a viszonyokról.

Így szó között elmondtam neki, hogy az akkor veszedelmes hírű Lázár Pista épen itt tartózkodik a Duna menti erdőrezsletben a bandájával. Hogy az egyik kerülő látta is őket az éjjel a tisztáson tűz mellett tanyázni.

Az őrsvető abbahagyta a tisztogatást. A szeme föléslillant. Főlragyogott.

Aztán csendes, egyszerű hangon megkérdezte, nem mutatnám-e meg neki a térképen azt a helyet, a hol a zsványok tanyáznak.

Ekkor már Sólyom György, a főerdész is oda jött közibénk. Meghallgatta az őrsvető kérdését és rá förmedt.

— Hallja barátom, csak nem ment el az esze, hogy egyedül akar oda menni?

Az őrsvető arczán valamelyes árnyalat futott keresztül, ahogy válaszolta:

— Egy csendőr egy, a fegyvere legalább is kettő, összesen tehát hárman lennénk.

Sólyom György nem szólt többet, hanem a vállát vonogatva, befelé ment a házba.

A dolog vége az lett, hogy az őrsvető nem tágitott. Elhatározta, hogy rajta üt a zsványokon akár-ogy lesz is.

Alig várta, hogy esteledjék, hogy észrevétlenül kiindulhasson a faluból.

Hajtotta a vére. Vagy a veszedelem huzta talán...

Megadtam neki az utbaigazítást, hogy merre menjen. Ha azon a ponton nem találja, kerüljön erre.

Ha ott sem lesznek, menjen amarra.

Még végignéztük, ahogy megtöltötte a fegyverét, a hogy elindult.

Mire elhagyta az erdőszlakot, vettem a fegyveremet és utána sompolyogtam.

A teli hold már magasán járt az égen, de a novemberi vízpárakkal alig birkózott. Aféle derengő félhomály fődte a tájat, de azért jól láttam az emberemet, a mint ment, egyenesen neki az erdőnek.

Mindenütt a nyomában voltam. Meg akartam látni, milyen is hát a zsandár... munkában?

A csendőr lassan elért az első megjelölt ponthoz.

Meg kell hagyni, óvatos volt, mint egy hiúz.

Egyik fatörzstől a másikig kuszott s nem tett előre egyetlen lépést sem addig, míg előbb jól körül nem nézett. Csak aztán ment megint egy fatörzssel odább.

Igy tartott, a míg át nem ért a veszélyes ponton. Itt az út balra kanyarodott s neki az utbaigazítás szerint arra kellett térnie.

Meghúzódtam egy fa mögött és lestem, nem fordul-e vissza.

Nem elégette meg. Ment az tovább rendületlenül.

Most már bámulattal vegyes szorongással gondoltam arra az eshetőségre, mi lesz, ha a zsványokra tényleg rá akad.

Egy órai bolyongás után az is beteljesült.

Egy tisztáson keresztül tűzfény villogott elő az erdő mélyéből.

A csendőrnek jó szeme volt; hamar észre vette. Fekete alakja, mint egy lassan mozgó pont nesz-telenül fordult a tűz irányába.

A szívem ekkor olyan erősen dobogott, hogy szinte hallottam.

Aztán következett a legidegrázóbb jelenet, a mit valaha életembe láttam.

Az őrsvezető négykézláb 40 lépésnyire közelítette meg a tüzet, a mely körül 4—5 marczone zsvány alak hevert pipázva. Duplacsövű fegyvereik ott heverték mellettük a gyepon, pisztolyaik rézveretű foggantyui meg-megcsillantak a tűz fényében.

A hallgató éjszakában csak a tűz pattogása, lobo-gása hallatszott.

Pár pillanat telt el, . . . aztán egy érczes, dörgő kiáltás zúgott keresztül az erdőn.

— Törvény nevében! Meghal, a ki mocczan!

Az őrsvezető kiáltása volt. Akkor már ott állt egy vastag fatörzs mellett a tűz fényében, arcához emelt fegyverrel.

A betyárok, mintha hipnotizálva lettek volna, egy pillanatra megdermedve bámultak reá.

De csak egy pillanatra.

A másik szempillantásban már talpon voltak, s öt pár öblös puskacső meredt a fa mellé ugró őrsvezető felé.

Borzalmas jelenet következett.

Az őrsvezető jól fedett állásából rá czélt a legelől álló haramiára és lőtt.

Tisztán hallottam, a mint a fegyver ütővása lecsattant. Üresen, tompán, dörmögés nélkül.

A fegyver csütörtököt mondott. Nekem meg megállt a szívem verése.

Mind idegesebben, talán még vagy négyszer kapta arcához a fegyverét a csendőr.

Hasztalan volt minden. Egyetlen lövése sem dördült.

Pedig akkorára már félkörbe fogták.

Mikor ezt észrevette, már nem bajlódott tovább.

Egy mozdulattal, a melyet soha sem fogok elfelejteni, hátra szegte nyakát, két marokra kapta a szuronyos fegyvert s egy szökéssel előre ugorva a fatörzs mögül, rávetette magát a haramiákra.

Ebben a pillanatban egyszerre öt puskacsőből csapott ki a láng. Utána rémes dörmögés következett, mit morogva, bűgva vitt tovább az erdő.

Az őrsvezető nem bukott fel. Még láttam, a mint a sűrű füstön át nagy ugrásokkal rohant a szerte-szét futó haramiak után . . .

Pár pillanat múlva aztán valamennyit elnyelte az erdő. Csak a zsványok által hátrahagyott tűz parázsolt, sercegett bele az éjszakába.

Gáthy Barnabás elhallgatott. Kiverte a hamut a pipájából és felállott.

És úgy álltából rábiccentett a nagy, deres fejével a doktorra.

— Igy volt öcsém! — mondá. — Sok vér szorult abba a zsandárba. Meg kurácsi is! Hanem kilencz óra van. Menjünk haza.

Hanem a patikus nem hagyta annyiban a dolgot.

— Nem addig bátyám, — kiáltá pirban égő arccal — a míg meg nem mondod, mi lett a vége a históriádnak!

Gáthy elmosolyodott a bajusza alatt. Előbb csendesen, nyugodtan felhúzta a felöltőjét, csak azután válaszolt.

— A vége, öcsém! ? Hogy mi lett a vége? Hát egy nagy vacsora. A mit a gazdám, Sólyom főerdész adott az új zsandár — tiszteletére.

Mert hát, hogy tisztán lássátok a dolgot, elárulom, hogy az egész csak — próba volt.

Sólyom eszelte ki a vén róka fejével.

Meg akarta tudni, ki akarta próbálni, mit ér egy zsandár.

Meg kell adni, hogy ügyesen csinálta.

Elfoglaltatta velem az örsvezetőt s az alatt kiseréltette a saját raktárából az összes töltenyeit, a melyeket az — biztos helyen véelve magát, — nyugodtan ott hagyott a szobájában.

Az új töltenyeknek pedig volt egy nagy hibájuk. Lőpor helyett mákkal voltak töltve. Ezért nem sült el aztán egy sem belőlük.

A többi már csak görög tűz volt aztán.

Felöltöztette az erdészlegényeitharamiáknak, maga meg felcsapott banditavezérnek.

En meg nekitüzeltem a zsandárt és utba igazítottam.

A míg az egyik erdőrészletet bujta, addig Sólyom és a legények elhelyezkedtek.

A többit tudjátok.

Szentül meg voltunk győződve, hogy suttyomban visszafordul, ha rá akad a banditákra. Hiszen senki sem tudta volna meg, hogy retirált. Legalább a doktor előbb kifejtett theoriája szerint így kellett volna lennie.

Hanem a zsandár csunyául reánk czáfolt. Felvette bizony az a küzdelmet öt ellenében is, hidegen, elszántan!

És a mikor a fegyvere csütörtököt mondott, neki ment az a rámeredő öt puskacsőnek habozás nélkül, szuronynyal.

Aztán már nem állította meg a sortűz sem, a mit természetesen vak töltéssel adtak le rája.

Sólyom beszélte, hogy úgy törtetett azontúl is utána, mint egy sebzett vadkan.

Persze elérni egyet sem tudott közülök, mert nem tanulta a futást az erdőn. Hanem azt hiszem, nem is lett volna tanácsos akkor mindjárt magyarázatokba bocsátkozni vele.

Mi már éjjélre valamennyien az erdészlakban voltunk.

A csendőr azonban csak másnap délben jött meg, csatakosan, megtépve.

Az arca kissé sápadt, de nyugodt volt. Csak a szemében látszott az elmúlt éjszaka láza.

A kérdésemre azt válaszolta, hogy nem volt szerencséje. Egyetlen szál betyárt sem látott, — mondá.

Éppen akkor lépett ki Sólyom főerdész a folyosóra. Hogy meglátott, jött egyenesen felénk. Mikor hozánk ért, nem szólt semmit, hanem — levette a kalapját s oda nyújtá jobbját a csendőrnek.

Aztán már én sem tehettem egyebet. Hát csak lekaptam a kalapomat én is, a hogy kezet fogtunk.

Nem tudom, megsejtette-e valaha, hogy mi tettük próbára, de azt tudom, hogy három esztendővel később, hogy odajött a falunkba, híre-hamva sem volt többé betyárnak, zsviánynak.

Hanem fiúk, most már igazán gyerünk, — végzé beszédét s előre indult, kifelé az ajtón.

Tevékenységi kimutatás

a csendőrkerületekben az 1905. évben teljesített
közbiztonsági szolgálatokról.

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Felvételek:								
előfordult } eset	2	.	6	.	12	.	3	23
kiderített } eset	2	.	6	.	12	.	3	23
elfogott } egyén	.	.	1	.	5	.	.	6
feljelentett } egyén	2	.	5	.	10	.	3	20
A király, a királyi ház tagjainak bántalmazása, a király megsértése:								
előfordult } eset	4	3	3	6	2	4	3	25
kiderített } eset	4	3	3	6	2	4	3	25
elfogott } egyén	.	.	1	1	1	2	.	5
feljelentett } egyén	4	3	5	5	1	2	4	24
A hűtlenség:								
előfordult } eset
kiderített } eset
elfogott } egyén
feljelentett } egyén
A lázadás:								
előfordult } eset	1	2	3
kiderített } eset	1	1
elfogott } egyén
feljelentett } egyén	1	1
A hatóságok, országgyűlési tagok, vagy hatósági közegek elleni erőszak:								
előfordult } eset	202	177	184	362	156	179	242	1502
kiderített } eset	202	176	184	362	156	179	242	1501
elfogott } egyén	2	32	53	73	80	163	25	428
feljelentett } egyén	545	386	500	600	306	374	439	33210

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Az alkotmány, a törvény, a hatóságok vagy hatósági közegek elleni erőszak:								
előfordult } eset	12	17	10	14	21	8	23	105
kiderített } eset	12	16	10	14	21	8	23	104
elfogott } egyén	1	10	4	12	5	2	12	46
feljelentett } egyén	49	30	55	29	43	21	84	311
A magánosok elleni erőszak:								
előfordult } eset	74	46	102	119	56	50	17	464
kiderített } eset	74	42	102	118	56	50	15	457
elfogott } egyén	25	3	16	8	48	9	7	116
feljelentett } egyén	538	217	446	599	285	564	163	2812
A polgárok választási joga ellen elkövetett bűntettek és vétségek:								
előfordult } eset	45	1	8	9	8	1	13	85
kiderített } eset	45	1	8	9	8	1	13	85
elfogott } egyén	12	.	7	4	.	.	4	27
feljelentett } egyén	93	1	92	25	35	13	91	350
A vallás és annak szabad gyakorlata elleni bűntettek és vétségek:								
előfordult } eset	4	6	11	71	14	5	9	120
kiderített } eset	4	6	11	71	14	5	9	120
elfogott } egyén	.	1	.	3	.	.	.	4
feljelentett } egyén	8	14	16	191	36	8	81	354
A személyes szabadságnak, a házjognak, továbbá a levél- és táviratitoknak közhivatalnok általi megsértése:								
előfordult } eset	2	7	2	2	3	1	2	19
kiderített } eset	2	7	2	2	3	1	2	19
elfogott } egyén	.	1	1
feljelentett } egyén	4	7	2	3	3	1	2	22

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A pénzhamisítás :								
előfordult } eset	59	97	115	68	29	57	93	518
kiderített } eset	57	95	113	64	29	55	91	504
elfogott } eset	10	42	43	10	2	22	21	150
feljelentett } egyén	84	126	123	96	48	59	118	654
A hamis tanuzás és hamis eskü :								
előfordult } eset	17	9	5	17	1	1	30	80
kiderített } eset	17	9	5	17	1	1	30	80
elfogott } eset	1	2	3
feljelentett } egyén	19	18	7	23	1	5	49	122
A hamis vád :								
előfordult } eset	8	7	12	24	3	4	8	66
kiderített } eset	8	7	12	24	3	4	8	66
elfogott } eset	.	.	.	3	.	1	.	4
feljelentett } egyén	13	13	12	24	4	3	11	80
A szemérem elleni büntettek és vétségek :								
előfordult } eset	65	140	140	104	61	119	61	690
kiderített } eset	65	136	140	103	60	119	61	684
elfogott } eset	11	22	17	29	9	32	7	127
feljelentett } egyén	72	161	133	96	76	151	64	753
Kettős házasság :								
előfordult } eset	.	.	1	.	1	.	1	3
kiderített } eset	.	.	1	.	1	.	1	3
elfogott } eset
feljelentett } egyén	.	.	1	.	1	.	2	4
A családi állásra vonatkozó büntettek és vétségek :								
előfordult } eset	4	8	2	3	5	1	1	24
kiderített } eset	4	8	2	3	5	1	1	24
elfogott } eset	1	.	.	.	1	1	.	3
feljelentett } egyén	3	14	2	3	4	.	1	27

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A rágalmazás és becsületsértés								
előfordult } eset	200	350	604	1240	422	294	311	3421
kiderített } eset	200	348	604	1240	422	294	310	3418
elfogott } eset	1	.	1	5	16	3	.	26
feljelentett } egyén	262	420	769	1442	492	374	381	4140
Az ember élete elleni büntettek és vétségek :								
előfordult } eset	331	653	562	584	435	408	419	3392
kiderített } eset	318	623	550	573	420	394	408	3286
elfogott } eset	163	262	274	251	169	190	200	1509
feljelentett } egyén	273	519	510	596	408	424	395	3125
A párviadal :								
előfordult } eset	6	4	6	3	9	5	2	35
kiderített } eset	6	4	6	3	9	5	2	35
elfogott } eset
feljelentett } egyén	10	11	25	10	13	22	2	93
A testi sértés :								
előfordult } eset	2810	2743	3816	5790	2253	2791	2642	22845
kiderített } eset	2806	2726	3808	5761	2252	2786	2628	22767
elfogott } eset	144	87	159	269	203	218	80	1160
feljelentett } egyén	5339	4212	6446	9368	3587	4724	3849	37525
A közegészség elleni büntettek és vétségek :								
előfordult } eset	10	9	14	18	8	9	26	94
kiderített } eset	10	9	14	18	8	9	26	94
elfogott } eset	1	1
feljelentett } egyén	13	13	21	38	8	15	32	140
A személyes szabadságnak megsértése magánszemélyek által :								
előfordult } eset	9	51	16	18	9	8	7	118
kiderített } eset	9	51	16	18	9	8	7	118
elfogott } eset	.	9	2	.	1	.	.	12
feljelentett } egyén	46	101	19	18	17	17	12	230

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A levél- és táv- sürgönytitok meg- sértése :								
előfordult } eset	1	3	13	6	9	2	3	37
kiderített } eset	1	3	13	6	9	2	3	37
elfogott } egység			1		1			2
feljelentett } egység	1	4	19	8	10	3	3	48
A titok tiltott fel- fedezése:								
előfordult } eset	1	2	2	2	.	.	1	8
kiderített } eset	1	2	2	2	.	.	1	8
elfogott } egység								
feljelentett } egység	1	2	5	9	.	.	1	18
A magánlak meg- sértése magánsze- mélyek által:								
előfordult } eset	354	296	382	606	249	273	276	2436
kiderített } eset	347	290	379	606	247	273	272	2414
elfogott } egység	20	18	7	43	16	16	8	123
feljelentett } egység	454	438	644	1030	461	475	415	3917
A lopás:								
előfordult } eset	6175	6382	9670	8302	6864	5445	4741	47579
kiderített } eset	5973	5451	9017	7691	5969	4818	4472	43391
elfogott } egység	596	703	1327	1450	1508	1251	480	7315
feljelentett } egység	6586	6787	8385	8650	6138	4646	5510	46702
A rablás és zsaro- lás:								
előfordult } eset	247	277	288	408	198	115	309	1842
kiderített } eset	229	258	285	395	198	113	305	1733
elfogott } egység	110	95	182	154	209	97	124	971
feljelentett } egység	324	395	358	442	179	100	461	2259
A sikkasztás, zár- örés és hűtlen kezelés:								
előfordult } eset	171	263	318	280	135	147	125	1439
kiderített } eset	165	258	314	279	126	146	124	1412
elfogott } egység	12	34	33	24	25	31	16	175
feljelentett } egység	236	296	335	289	166	128	142	1592

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A jogtalan elcsajá- títás:								
előfordult } eset	150	161	311	350	177	199	124	1472
kiderített } eset	150	161	305	347	175	194	120	1452
elfogott } egység	1	.	3	3	8	5	1	21
feljelentett } egység	161	237	376	471	259	265	158	1927
Az orgazdaság és bűnpártolás:								
előfordult } eset	706	631	1161	681	819	578	393	4969
kiderített } eset	704	631	1161	681	819	572	392	4959
elfogott } egység	8	11	46	32	45	20	12	174
feljelentett } egység	897	760	1136	845	1109	698	469	5914
A csalás:								
előfordult } eset	172	364	464	343	180	203	154	1910
kiderített } eset	170	340	462	341	178	193	181	1865
elfogott } egység	31	43	64	47	20	52	38	295
feljelentett } egység	176	376	314	302	140	169	191	1668
Okirathamisítás:								
előfordult } eset	52	70	62	130	40	59	88	501
kiderített } eset	52	70	58	123	40	57	88	488
elfogott } egység	9	20	10	11	10	25	15	100
feljelentett } egység	70	84	63	137	41	51	133	579
Orvosi és községi hamis bizonyítvá- nyok kiállítására és használására:								
előfordult } eset	1	3	2	6
kiderített } eset	1	3	2	6
elfogott } egység	.	2	2
feljelentett } egység	1	12	.	.	.	2	.	15
Bélyeghamisítás:								
előfordult } eset	1	1
kiderített } eset	1	1
elfogott } egység
feljelentett } egység	1	1

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
Csalárd és vétkek bukás:								
előfordult	.	7	4	7	2	6	.	26
kiderített	.	7	4	7	2	6	.	26
elfogott	.	2	.	1	.	1	.	4
feljelentett	.	11	6	8	1	21	.	47
Más vagyonának megrongálása:								
előfordult	568	541	933	1004	608	609	521	4779
kiderített	563	523	909	992	584	584	501	4656
elfogott	14	8	21	38	36	20	15	152
feljelentett	934	865	1617	1812	1130	1252	727	8339
A gyújtogatás:								
előfordult	1157	2300	2290	2082	1629	2078	1153	12689
kiderített	1012	1597	1978	1513	1165	1532	913	9710
elfogott	31	18	49	47	56	51	32	284
feljelentett	1180	1535	1747	1368	1292	1483	1016	9621
Vízáradás okozás:								
előfordult	.	.	3	3	6	5	3	20
kiderített	.	.	3	3	4	4	2	16
elfogott	.	.	.	1	.	.	.	1
feljelentett	.	.	4	2	3	6	5	20
Vaspályák, hajók, távirtdák megrongálása és egyéb közbizt. veszélyes cselekmények:								
előfordult	21	37	37	14	21	15	30	175
kiderített	21	37	36	14	21	11	27	167
elfogott	.	2	.	1	3	.	1	7
feljelentett	36	56	55	20	93	32	73	365
A foglyok megszöktetése:								
előfordult	.	.	.	1	.	2	.	3
kiderített	.	.	.	1	.	2	.	3
elfogott	.	.	.	1	.	.	.	1
feljelentett	5	.	5

Nevezetesen	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Össze- sen
	számu csendőrkerületben							
A fegyveres erő elleni büntettek és vétségek:								
előfordult	25	18	59	49	7	26	38	222
kiderített	25	18	59	49	7	26	38	222
elfogott	21	14	49	40	4	26	38	192
feljelentett	4	6	14	27	4	.	6	61
A hivatali és ügyvédi büntettek és vétségek:								
előfordult	2	3	4	4	6	2	14	35
kiderített	2	3	4	4	6	2	14	35
elfogott	1	1
feljelentett	3	5	5	5	6	4	24	52
Egyéb törvényekbe ütköző büntettek és vétségek:								
előfordult	60	171	205	724	119	70	63	1412
kiderített	60	169	204	724	115	70	63	1405
elfogott	18	28	69	28	48	48	10	249
feljelentett	57	159	217	619	163	32	72	1319
Kir. járásbírószágok hatáskörébe utalt kihágások:								
előfordult	760	881	904	1794	976	889	640	6844
kiderített	757	876	894	1790	958	877	636	6788
elfogott	28	25	53	185	54	67	25	473
feljelentett	1280	2153	1567	2919	1942	1877	1138	2876
Közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágások:								
előfordult	10464	17900	10915	47114	13544	25531	9543	135008
kiderített	10461	17872	10887	47058	13516	25430	9048	134272
elfogott	390	2704	2157	9336	2597	1202	556	30344
feljelentett	20392	27055	20308	70407	27352	35994	19444	221452

T á b -

a magy. kir. csendőrlegénység részére az 1881.
nyugdíj összegekről

Betöltött szolgálati idő, év	től-ig	Csendőr részére						Őrsvezető részére							
		h a n a p i						h a n a p i							
		30	40	50	70	80	90	40	50	60	80	90	100		
		fillér, vagyis évi						fillér, vagyis évi							
100	50	146	182	219	292	328	146	182	219	292	328	365			
ha szolgálati pót díjat nem élvez		korona fillér szolgálati pót díjat élvez						ha szolgálati pót díjat nem élvez		korona fillér szolgálati pót díjat élvez					
—	10	268	268	316	328	352	364	378	334	334	394	406	—	—	—
10	15	268	268	316	328	352	364	378	334	334	394	406	430	442	456
15	20	302	302	356	370	396	410	424	376	376	444	458	484	498	512
20	25	402	402	474	492	530	548	566	500	500	592	610	646	664	682
25	30	502	502	594	616	662	684	708	626	626	740	762	808	830	854
30	35	602	602	712	740	794	822	848	750	750	886	914	970	996	1024
35	40	702	702	830	862	926	958	990	876	876	1034	1066	1130	1162	1194
40	—	802	802	948	986	1058	1094	1132	1000	1000	1182	1220	1292	1328	1366
		K f.						K f.							
Zsold		1 napra		2		20		1 napra		2		74			
járán-		28		61		60		28		76		72			
dóság		29		63		80		29		79		46			
		30		66		—		30		82		20			
		31		68		20		31		84		94			
		Egy köz. évre		803		—		Egy köz. évre		1000		10			

l á z a t

évi LXXI. t.-cz. értelmében kijáró évenkénti
(összegek koronában).

Örmester részére							Járás- és törzsořm. részére														
h a n a p i							h a n a p i														
40	50	60	80	90	100		40	50	60	80	90	100									
fillér, vagyis évi							fillér, vagyis évi														
146	182	219	292	328	365	—	146	182	219	292	328	365									
korona fillér szolgálati pót díjat élvez							korona fillér szolgálati pót díjat élvez														
400	400	462	474	—	—	—	480	480	540	552	578	—	—								
400	400	462	474	498	510	522	480	480	540	552	578	590	602								
450	450	518	532	560	574	588	540	540	608	622	650	664	676								
600	600	692	710	746	764	782	720	720	812	830	866	884	902								
750	750	864	888	932	956	978	900	900	1014	1036	1082	1106	1128								
900	900	1038	1064	1120	1146	1174	1080	1080	1216	1244	1298	1326	1354								
1050	1050	1210	1242	1306	1338	1370	1260	1260	1420	1452	1516	1548	1580								
1200	1200	1384	1420	1492	1530	1566	1440	1440	1622	1658	1732	1768	1804								
K f.							K f.														
1 napra							3							29							
28							92							12							
29							95							41		Egy óra		120		—	
30							98							70							
31							101							99							
Egy köz. évre							1200							85		Egy évre		1440		—	

Táblázat

a magy. kir. csendőrlegénység részére az 1885. évi XI. t. cz. 28. §. illetve az 1881. évi LXXI. t. cz. 4. §-a értelmében egyszersmindenkorra kijáró végkielégítésről.

Betöltött szolgálati idő, év		Csendőr részére			Őrsvezető részére			Örmester részére					
		Zsold évi 803 K napi 2 K 20 fill. (90 napra)	ha napi			Zsold évi 1000 K 10 f. napi 2 K 44 f. (90 napra)	ha napi			Zsold évi 1200 K 85 f. napi 3 K 29 f. (90 napra)	ha napi		
			30	40	50		40	50	60		40	50	60
-tól	-ig	fillér szolg. pótdíjat élvez			fillér szolg. pótdíjat élvez			fillér szolg. pótdíjat élvez					
A 3 évi csend- őrségi szolgál- ati kötelezett- ség lejárta előtt		198 K	—	—	—	246 K 60 f.	—	—	—	296 K 10 f.	—	—	—
3	5	—	802	—	—	—	1000	—	—	—	1200	—	—
5	10	—	1606	1898	1970	—	2000	2366	2438	—	2402	2766	2840

FÜGGELÉK.

Katonai és polgári czímtár.

I. KATONAI CZIMTÁR.

Legfőbb hadúr:

Ő cs. és apost. kir. Felsége I. FERENCZ JÓZSEF.

A legfőbb hadúr rendelkezésére: Ő cs. és kir. Fensége *Ferencz Ferdinánd* főherczeg; lov. táb.

Főhadsegédek: gróf *Paar Ede* lov. táb. v. b. t. t.; ahnenburgi *Bolfras Arthur* tbsz. v. b. t. t., a katonai iroda főnöke.

Szárnysegédek: 4 törzstiszt.

Cs. és kir. közös hadsereg.

Az összes fegyveres erő vezérkari főnöke: *Hötzenborfi Conrad Ferencz* altb.

Csapat-főfelügyelők: Ő cs. és kir. Fensége *Frigyes* főherczeg tbsz., Gróf *Üxküll Gyllenband Sándor* lov. táb. és *Galgótzty Antal* tbsz.

Testőrség: Ezredes; gróf *Beck Frigyes* tbsz. v. b. t. t. a) Arcier testőrség; állománya 45 tisztt feláll. 1763. b) m. kir. testőrség; állománya 45 tisztt; feláll. 1760. c) Cs. és kir. Darabont-testőrség; állománya 6 tisztt, 44 altisztt; feláll. 1767. M. kir. Darabont-testőrség; állománya 6 tisztt, 44 altisztt, 13 szolgál. d) Lovas testőr-század; állománya 7 tisztt, 72 altisztt; feláll. 1849. e) Gyalog testőrszázad; állománya 6 tisztt, 248 altisztt; feláll. 1802.

Cs. és kir. hadügyminiszter: *Schönaich Ferencz* tbsz. v. b. t. t.

A hadügyminiszterium segédközegei: A vezérkar főnöke: *Hötzenborfi Conrad Ferencz* altáb. — Hadi levéltári igazgató: *Woinovich Emil* altáb. — Lovassági felügyelő: *Brudermann Rudolf* altáb. — Tüzérségi felügyelő: lov. *Kropatschek Alfréd* tbsz. — Vártüzérségi felügyelő: *Beschi Ede* altáb. — Hadmérnöki felügyelő: arçeni gr. *Geldern Egmond Gusztáv* tbsz. — Utászfelügyelő: *Szaszkiewicz Sándor* táb. — Vonatfelügyelő: *Blaschka József* eizr. — Katonai nevelő

és képzőintézetek felügyelője: eberswaldi *Siegler Henrik* altb. — Pótlóvázási felügyelő: benefai *Bacsák Zsigmond* táb. — Vezér építésmérnök: *Ceipek József* táb. — Egészségügyi csapatparancsnok: *Frass Pál* ezredes. — Apostoli táborig püspöki helynök: dr. *Belopotoczky Kálmán* tricalai püspök. — A katonai orvosi testület főnöke: dr. *Uriel József* vezértörzsorvos. — Szakszámnevőség főnöke: *Schebesta Alfréd* min. tanácsos.

Műszaki katonai bizottság: Elnök: lovag *Wuich Miklós* altb.

Katonai egészségügyi bizottság: Elnök: dr. *Kratschmer Florian* vezértörzsorvos.

Katonai földrajzi intézet: Parancsnok: *Frank Ottó* táb.

Katonai legfőbb törvényszék: Elnök: *Deszović Vilmos* tbsz.

Hadtest-parancsnokságok.

1. *hadtest: Krakkóban.* Területe: Nyugati Galiczia, Szilézia és Éjszak-Morvaország; az 1., 13., 20., 54., 56., 57., 93. és 100. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par. hornthali *Horseitzky Adolf* tbsz.

2. *hadtest: Bécsben.* Területe: Alsó-Ausztria és Dél-Morvaország; a 3., 4., 8., 49., 81., 84. és 99. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Fiedler Ferdinánd* tábsz.

3. *hadtest: Gracsbán.* Területe: Stájerország, Karinthia, Krajna, Triest, Istria, Görz és Gradiska; a 7., 17., 27., 47., 87. és 97. gyalog-ezred hadkieg. területe. Par.: vezzeai *Succovaty Ede* tbsz.

4. *hadtest: Budapesten.* Területe: Magyarország; a 6., 23., 32., 38., 44., 52., 68., 69. és 86. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Gr. *Urküll-Gyllenband Sándor* lov. táb.

5. *hadtest: Pozsonyban.* Területe: Magyarország; a 12., 19., 26., 48., 71., 72., 76. és 83. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Bárá *Steininger Károly* tbsz.

6. *hadtest: Kassán.* Területe: Magyarország; az 5., 25., 34., 60., 65., 66., 67. és 85. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Pucherna Ede* tbsz.

7. *hadtest: Temesvárt.* Területe: Magyarország; a 29., 33., 37., 39., 43., 46., 61. és 101. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Parancsnok: bayersheimi lovag *Schwitzer Lajos* tbsz.

8. *hadtest: Prágában.* Területe: Csehország; a 11., 28., 35., 73., 75., 88., 91. és 102. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Czibulka Hubert* tbsz.

9. *hadtest: Josefstadtnban.* Területe: Csehország; a 18., 21., 36., 42., 74., 92., 94. és 98. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Koller Albert* altb.

10. *hadtest: Przemyslben.* Területe: Közép-Galiczia; a 9., 10., 40., 45., 77., 89. és 90. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Friedenthali *Pino Artur* tbsz.

11. *hadtest: Lembergben.* Területe: Keleti Galiczia és Bukovina; a 15., 24., 30., 41., 55., 58., 80. és 95. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: gróf *Auersperg Károly* lov. táb.

12. *hadtest: Nagy-Szebenben.* Területe: Erdély; a 2., 31., 50., 51., 62., 63., 64. és 82. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: Kis-Demeteri *Gaudernak József* lov. táb.

13. *hadtest: Zágrábban.* Területe: Horvát- és Szlavonország és Fiume; a 16., 53., 70., 78., 79. és 96. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par.: *Chavanne Rudolf* altb.

14. *hadtest: Innsbruckban.* Területe: Tirol és Vorarlberg, Felső-Ausztria és Salzburg; a 14. és 59. gyal. ezr. és a tirolai császár vadászok hadkieg. területe. Par.: Ó cs. és kir. Fensége *Jenő* főherczeg lov. táb.

15. *hadtest: Sarajevóban.* Területe: Bosznia és Hercegovina; a bosznia-hercegovinai ezredék hadkieg. területe. Par.: br. *Albóri Jenő* tbsz.

Katonai hadparancsnokság Zárában. Területe: Dalmácia; a 22. sz. gyal. ezr. hadkieg. területe. Par. varesei *Varesanin Marian* tbsz.

Gyalog-hadosztály- s dandárparancsnokságok:

1. gy. hdoszt.: Sarajevo. 7. ddr: Sarajevo. 8. hegyi ddr: Foča 9. hegyi ddr: Plevlje. 10. hegyi ddr: Sara-

jevo. 11. hegyi ddr: Dolnja-Tuzla. 12. hegyi ddr: Banjaluka.

2. gy. hdoszt.: Jaroslau. 3. ddr: Rzeszów. 4. ddr: Jaroslau.

3. gy. hdoszt.: Linz. 5. ddr: Linz. 6. ddr: Salzburg.

4. gy. hdoszt.: Brünn. 7. ddr: Znaim. 8. ddr: Brünn.

5. gy. hdoszt.: Olmütz. 9. ddr: Olmütz. 10. ddr: Troppau.

6. gy. hdoszt.: Grác. 11. ddr: Grác. 12. ddr: Klagenfurt.

7. gy. hdoszt.: Eszék. 13. ddr: Eszék. 14. ddr: Pétervárad.

8. gy. hdoszt.: Innsbruck. 15. ddr: Innsbruck. 16. ddr: Trient.

9. gy. hdoszt.: Prága. 17. ddr és 18. ddr: Prága.

10. gy. hadosztály: Josefstadt. 19. ddr: Josefstadt. 20. ddr: Königgrätz.

11. gy. hdoszt.: Lemberg. 21. ddr. és 22. ddr: Lemberg.

12. gy. hdoszt.: Krakkó. 23. ddr és 24. ddr: Krakkó.

14. gy. hdoszt.: Pozsony. 27. ddr: Pozsony. 28. ddr: Sopron.

15. gy. hdoszt.: Miskolcz. 29. ddr: Ungvár. 30. ddr: Miskolcz.

16. gy. hdoszt.: N.-Szeben. 31. ddr: Brassó. 32. ddr: N.-Szeben.

17. gy. hdoszt.: N.-Várad. 33. ddr: N.-Várad. 34. ddr: Arad.

18. gy. hdoszt.: Mostár. 1. hegyi ddr: Mostár. 2. hegyi ddr: Trebinje. 3. hegyi ddr: Nevesinje, 6. hegyi ddr: Bilek.

19. gy. hdoszt.: Pilsen. 37. ddr: Pilsen. 38. ddr: Budweis.

20., 21., 22. és 23. gy. hdoszt. (csak hadjárat alkalmával állíttatnak fel).

24. gy. hdoszt.: Przemysl. 47. ddr és 48. ddr: Przemysl.

25. gy. hadosztály: Bécs. 49. ddr és 50. ddr: Bécs.

26. gy. hdoszt. (csak hadj. alkalmával állíttatik fel).

27. gy. hdoszt.: Kassa. 53. ddr: Kassa, 54. ddr: Eperjes.

28. gy. hdoszt.: Laibach. 55. ddr: Trieszt. 56. ddr: Laibach.

29. gy. hdoszt.: Theresienstadt. 57. ddr: Theresienstadt. 58. ddr: Reichenberg.

30. gy. hdoszt.: Lemberg. 59. ddr: Czernovitz. 60. ddr: Lemberg.

31. gy. hdoszt.: Budapest. 61. ddr és 62. ddr: Bpest.

32. gy. hdoszt.: Bpest. 63. ddr és 64. ddr: Bpest.

33. gy. hdoszt.: Komárom. 65. ddr: Győr. 66. ddr: Komárom.

34. gy. hdoszt.: Temesvár. 67. ddr: Temesvár. 68. ddr: Fehértemplom.

35. gy. hdoszt.: Kolozsvár. 69. ddr: Gyula-Fehérvár. 70. ddr: Kolozsvár.

36. gy. hdoszt.: Zágráb. 71. ddr: Fiume. 72. ddr: Zágráb.

47. gy. hdoszt.: Bécs. 93. ddr: Bécs. 94. ddr: Bécs. Közvetlen a zárai katonai hadparancsnokságnak alárendelve: 4. hegyi ddr: Cattaro. 5. hegyi ddr: Zára.

Lovas hadosztályok.

Lovas hdoszt.: Lemberg (11. hadtest), 18. ddr: Zloczów. 21. ddr: Lemberg.

Lov. hdoszt.: Stanislau (11. hdt.), 13. ddr: Stanislau. 15. ddr: Tarnopol.

Lov. hdoszt.: Jaroslau (10. hdt.), 5. ddr: Jaroslau, és 14. ddr: Rzeszów.

Lov. hdoszt.: Krakkó (1. hadtest), 11. ddr: Tarnow. 20. ddr: Krakkó.

Lov. hdoszt.: Bécs (2. hdt.), 8. ddr: Brünn. 10. és 17. dandár: Bécs.

Lovas dandárok.

Törzsek: 1. és 2. Békében nincsenek felállítva. 3. Marburg; 4. Budapest; 5. Jaroslau; 6. Miskolcz; 7. Temesvár; 8. Zágráb; 9. Pardubitz; 10. Bécs; 11. Tarnow; 12. N.-Szeben; 13. Stanislau; 14. Rzeszów; 15. Tarnopol; 16. Pozsony; 17. Bécs; 18. Zloczów; 19. (csak hadjárat alkalmával állíttatik fel); 20. Krakkó és 21. Lemberg.

Gyalog ezredek.

(Csákó, sötétkék kabát sima gombokkal, világoskék pantalló, illetve magyar nadrág, kékszurke köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év-ben állították fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóka színe	A gomb színe
1	Császár	1716	Troppan	Troppan	sötétpiros	s.
2	I. Sándor orosz czár	1741	N.-Szeben	Brassó	császársárga	s.
3	Károly főherceg	1715	Teschen	Kremsier	égszinkék	f.
4	Hoch- und Deutschmeister (Jenő főherceg)	1696	Bécs	Bécs	égszinkék	s.
5	Klobučar	1762	Eger	Sz.-Németi	rózsaszín	s.
6	I. Károly, román király	1762	Budapest	Ujvidék	rózsaszín	f.
7	gr. Khevenhüller	1691	Graz	Klagenfurt	sötétbarna	f.
8	Károly István főherceg	1642	Brünn	Brünn	fűzöld	s.
9	gr. Clerfayt	1725	Przemysl	Stryj	almazöld	s.
10	II. Oszkár Frigyes, svéd kir.	1715	Jaroslau	Przemysl	papagájzöld	f.
11	János György, szász herceg	1629	Prága	Pisek	hamuszín	s.
12	Parmaun	1702	Trebinje	Komarom	sötétbarna	s.
13	Jung-Starhemberg	1814	Krakkó	Krakkó	rózsaszín	s.
14	Ermő Lajos hesseni nhercz.	1733	Bregenz	Linz	fekete	s.
15	Vilmos, luxemburgi nhercz., nass. hercz.	1701	Lemberg	Tarnopol	buzérvörös	s.

318

16	Vacat	1703	Zágráb	Belovár	kénsárga	s.
17	lovag Milde	1674	Klagenfurt	Laibach	vörösarna	f.
18	Lipót Salvator főherceg	1682	Bruneck	Königrätz	sötétvörös	f.
19	Ferencz Ferd. főherceg	1734	Bécs	Győr	égszinkék	f.
20	Henrik, porosz herceg	1681	Krakkó	Uj-Sandec	rákvörös	f.
21	gr. Abensberg és Traun	1733	Kuttenberg	Czaszlau	tengerzöld	s.
22	gr. Lacy	1709	Zara	Sinj	császársárga	f.
23	Badeni ögróf	1814	Budapest	Zombor	cseresnyevörös	f.
24	br. Reinländer	1662	Stanislaú	Kolomea	hamuszín	f.
25	Pokorny	1672	Losonc	Losonc	tengerzöld	f.
26	Mihály, orosz nagyherceg	1717	Győr	Esztergom	fekete	s.
27	II. Lipót, belga király	1682	Laibach	Grác	császársárga	s.
28	III. Viktor Emanuel olasz kir.	1698	Budweis	Prága	fűzöld	f.
29	br. London	1704	Temesvár	N.-Becserek	világoskék	f.
30	Fiedler	1725	Lemberg	Lemberg	csukaszín	s.
31	Pucherna	1741	Gyulafehérvár	N.-Szeben	császársárga	f.
32	Mária Terézia, császárné és királyné	1741	Bécs	Budapest	égszinkék	s.
33	II. Lipót császár	1741	Arad	Arad	hamuszín	f.
34	I. Vilmos, német császár és porosz király	1734	Kassa	Kassa	buzérvörös	f.
35	br. Sterneck	1683	Pilsen	Pilsen	rákvörös	f.
36	gr. Browne	1683	Josefstadt	Jungbunzlau	halványvörös	s.
37	József főherceg	1741	Nagyvárad	Nagyvárad	skarlátvörös	f.
38	XIII. Alfonz spanyol király	1814	Budapest	Kecskemét	fekete	s.

319

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év-ben állítatott fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóka színe	A gomb színe
39	Alexis, orosz nagyherceg	1756	Brod a/S	Debreczen	skarlátvörös	f.
40	lovag Pino	1733	Rzeszów	Rzeszów	világoskék	s.
41	Jenő főherceg	1701	Czernovitz	Czernovitz	kénsárga	f.
42	Ernő Agost, cumberlandi, braunsch. és lüneb. hg.	1685	Königgrätz	Theriesenstadt	narancssárga	f.
43	Rupprecht bajor herceg	1814	Fehértemplom	Karánsebes	cseresnyevörös	s.
44	Albrecht főherceg	1744	Budapest	Kaposvár	buzérvörös	s.
45	József Ferdinánd főherceg	1816	Przemysl	Sanok	skarlátvörös	s.
46	br. Fejérváry	1762	Szeged	Szeged	pagagájzöld	s.
47	gr. Beck	1682	Görz	Marburg	acézöld	f.
48	Ferdinánd főherceg	1798	Sopron	N.-Kanizsa	acézöld	s.
49	br. Hess	1715	Brünn	St.-Pölten	csukaszín	f.
50	Frigyes Vilmos L., badeni nhg.	1762	Brassó	Gyulafehérvár	pagagájzöld	f.
51	br. Probszt	1702	Bécs	Kolozsvár	hamuszín	s.
52	Frigyes főherceg	1741	Budapest	Pécs	sötétvörös	s.
53	Plentzner lovag	1741	Belovár	Zágráb	sötétvörös	f.
54	Alt-Starhemberg	1661	Plevlje	Olmütz	almazöld	f.
55	br. Merkl	1799	Tarnopol	Brzeżany	vörösbarna	s.
56	gr. Daun	1684	Krakkó	Wadovicze	acézöld	s.
57	Szász-coburg-saalfeldi herceg	1689	Tarnow	Tarnow	halványvörös	s.
58	Lajos Salvator főherceg	1763	Przemysl	Stánislaw	fekete	f.
59	Rainer főherceg	1682	Linex	Salzburg	narancssárga	s.

60	Vacat	1798	Bécs	Eger	acézöld	f.
61	Moravetz	1798	Temesvár	Temesvár	fűzöld	s.
62	Lajos, bajor herceg	1798	Kolozsvár	M.-Vásárhely	fűzöld	f.
63	lovag Pitreich	1860	Beszterce	Beszterce	narancssárga	f.
64	báró Mertens	1860	Marosvásárh.	Szászváros	narancssárga	s.
65	Lajos Viktor főherceg	1860	Miskolcz	Munkács	halványvörös	s.
66	IV. Ferdinand, tosk. nhg.	1860	Ungvár	Ungvár	halványvörös	f.
67	br. Kray	1860	Eperjes	Eperjes	rákvörös	f.
68	br. Reichser	1860	Sarajevo	Szolnok	vörösbarna	s.
69	lovag Pitreich	1860	Pécs	Székesfejérvár	csukaszín	f.
70	Vacat	1860	Pétersvárad	Pétersvárad	tengerzöld	s.
71	Galgótzty	1860	Trencsén	Trencsén	rákvörös	s.
72	báró Dávid	1860	Pozsony	Pozsony	világoskék	s.
73	Albrecht württembergi herceg	1860	Prága	Eger	cseresnyevörös	s.
74	Schönaich	1860	Reichenberg	Jičín	vízvörös	f.
75	VIII. Frigyes, dán király	1860	Prága	Neuhaus	világoskék	f.
76	br. Salis-Soglio	1860	Esztergom	Sopron	csukaszín	s.
77	Fülöp, württembergi herceg	1860	Przemysl	Sambor	cseresnyevörös	f.
78	lovag Gradl	1860	Eszék	Eszék	vörösbarna	f.
79	gr. Jellačić	1860	Finme	Otočac	almazöld	f.
80	Anulf, bajor herceg	1860	Lemberg	Zloczów	skarlátvörös	f.
81	br. Waldstätten	1883	Iglau	Iglau	karmazsinvör.	f.
82	lovag Schwitzer	1883	Mostar	Sz.-Udvarhely	karmazsinvör.	f.
83	gr. Degenfeld-Schomburg.	1883	Komárom	Szombathely	sötétbarna	f.
84	br. Bolfras	1883	Krems	Bécs	karmazsinvör.	s.
85	Gaudernack	1883	Lőcse	Márm.-Sziget	almazöld	s.

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állit- tatott fel	A törzs állomáshelye	A kieg. par. állomáshelye	A hajtóka színe	A gomb színe
86	br. Steininger	1883	Budapest	Szabadka	amarantvörös	s.
87	lovag Succovaty	1883	Pola	Cilli	tengerzöld	f.
88	br. Teuchert-Kauffmann	1883	Trient	Beraun	bordóvörös	f.
89	br. Albori	1883	Jaroslau	Gródeck	bordóvörös	s.
90	Horsetzky	1883	Jaroslau	Jaroslau	amarantvörös	s.
91	lovag Czibulka	1883	Prága	Budweis	papagájzöld	s.
92	br. König	1883	Theresienstadt	Komotau	fehér	f.
93	br. Joëlson	1883	Olmütz	M.-Schönberg	sötétbarna	s.
94	Vacat	1883	Theresienstadt	Turnau	fehér	s.
95	lovag Rodakowski	1883	Lemberg	Czortkow	amarantvörös	f.
96	báró Catinelli	1883	Károlyváros	Károlyváros	amarantvörös	f.
97	br. Waldstätten	1883	Triest	Triest	rózsaszín	f.
98	Latscher	1883	Josefstadt	Hohenmauth	világosdrap	f.
99	I. György, görög király	1883	Klosterbruck	Znaim	kénsárga	s.
100	Vacat	1883	Krakkó	Teschen	világosdrap	s.
101	Dratschmidt	1883	Fehértemplom	Békéscsaba	kénsárga	f.
102	Vacat	1883	Prága	Beneschau	tengerfűzöld	s.

Vadászok.

(Kalap fekete tollbokrétával, csukaszínű kabát és zubbony füzöld hajtókával, sárga gomb, és pedig a tiroli vadász ezrednél simán, a tábori vadász zászlóaljknál számozva, csukaszínű pantalló füzöld szegélylyel az oldalvarrásokon, kékszürke köpeny.)

a) Tiroli oszászár-vadászok (1813).

1. ezred:	Innsbruck.	
2. „	Rovereto	Kiegészítő par.: Innsbruck,
3. „	Bozen.	Brixen, Trient és Hall.
4. „	Salzburg	

b) Tábori vadász zászlóaljak.

Szám	Törzs állomáshelye	Kiegészítő keret	Szám	Törzs állomáshelye	Kiegészítő keret
1	Reichenberg	Theresienst.	17	Judenburg	Brünn
2	Tione	Königgrätz	19	Pozsony	Komárom
4	Niskó	Rzeszów	20	Trieszt	Trieszt
5	Tarvis	Olmütz	21	Bruck	Bécs
6	Prága	Pilsen	22	Neuhaus	Eger
7	Canale	Laibach	23	Trembowla	M.-Vásárhely
8	Kötschach	Klagenfurt	24	Budapest	Budapest
9	Villach	Grác	25	Bécs	Brünn
10	Steyr	St.-Pölten	28	Szászváros	Arad
11	Triest	Győr	29	Gradiska	Losonc
12	Cavalese	Jungbunzlau	30	Bródy	Stanislau
13	Bielitz	Krakkó	31	Zágráb	Zágráb
16	Freistadt	Troppau	32	Beszterceb.	Eperjes

Bosznia-hercegovinai gyal. ezredek.

(Féz, világoskék kabát alizarinvörös hajtókával és sárga számozott gombokkal, világoskék pantalló, kékszürke köpeny.)

Szám	A törzs	
	állomáshelye	
1.	Bécs	Sarajevo
2.	Grác	Banjaluka
3.	Budapest	Dolnja-Tuzla
4.	Bécs	Mostar

Bosznia-hercegovinai tábori vadász zászlóalj.

Bécs	Sarajevo
------	----------

Lovas ezredek.

a) Dragonyos ezredek.

(Sisak, világoskék kabát sima gombokkal, buzérvörös csizma-nadrággal, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely évben állított fel	A törzs	A keret	A hajtóka színe	A gomb színe
			állomáshelye			
1	Ferencz császár	1768	Brüx	Theresienstadt	sötétvörös	f.
2	gr. Paar	1672	Czortkov	Dobřan	fekete	f.
3	Frigyes Ágost szász király	1768	Krakkó	Bécs	sötétvörös	s.
4	Ferdinand császár	1672	Marburg	Wels	fűzöld	f.
5	I. Miklós, orosz czár	1721	Bécs-Ujhely	Marburg	császársárga	f.
6	Vacat	1701	Enns	Brünn	fekete	s.
7	Lotharingiai herceg	1663	Brandeis E/m.	Alt-Bunzlau	kénsárga	f.
8	gr. Montecuccoli	1618	Przemysl	Pardubitz	skarlátvörös	s.
9	Albrecht főh.	1682	Lemberg	Kolomea	fűzöld	s.
10	Liechtenstein herceg	1640	Olmütz	Neuhaus	kénsárga	s.
11	Császár	1688	Mitrovica	Stockerau	skarlátvörös	f.
12	Miklós orosz nagyherceg	1798	Krakkó	Olmütz	császársárga	s.
13	Savojai Jenő herceg	1682	Klattau	Laun	buzérvörös	f.
14	Windisch-Grätz hg	1725	Stanislaw	Klattau	buzérvörös	s.
15	József Ágost főherceg	1891	Brünn	Bécs-Ujhely	fehér	s.

b) Huszár ezredek.

(Csákó, atila, mente, sötétkék zubbony, buzérvörös magyar nadrág, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állít- tatott fel	A törzs	A keret	Az atila	A csákó	A gomb színe
			állomáshelye		színe		
1	Császárság	1756	N.-Szeben	Nagyvárad	sötétkék	sötétkék	s.
2	Frigyes Lipót porosz herceg	1743	Brassó	N.-Szeben	világoskék	fehér	s.
3	gr. Hadik	1702	Gródek	Arad	s. k.	fehér	s.
4	Arthur, connaughti és strathearni herceg	1734	Bécs	Lugos	v. k.	buzérvörös	f.
5	gr. Radetzky	1798		Pozsony	s. k.	buzérvörös	f.
6	II. Vilmos, württembergi kir.	1734	Klagenfurt	Gyöngyös	v. k.	hamuszín	s.
7	II. « német csász. és por. kir.	1798	Debreczen	Budapest	v. k.	világoskék	f.
8	herceg Eszterházy	1696	Kecskemét	Szabadka	s. k.	buzérvörös	s.
9	gr. Nádasdy	1688	Sopron	Sopron	s. k.	fehér	f.
10	III. Frigyes Vilm., porosz kir.	1741	Czernovitz	Székesfejérv.	v. k.	világoskék	s.
11	Windisch-Grätz hg	1762		Szombathely	s. k.	hamuszín	f.
12	VII. Edward, Nagybritannia és Írorsz. kir. India császársága	1800	Arad	Kassa	v. k.	fehér	f.
13	Jász-Kun, Vilmos német és porosz herceg, trónörökös	1859	Lancut	Kecskemét	s. k.	sötétkék	f.
14	Vladimir, orosz nagyherceg	1859		Nyiregyháza	v. k.	buzérvörös	s.
15	Ferencz Salvator főherceg	1701	Gyöngyös	Nyiregyh.	s. k.	hamuszín	s.
16	gr. Üxküll-Gyllenband	1798	Budapest	Debreczen	v. k.	hamuszín	s.

o) Dsidás ezredek.

(Czapka, világoskék uhlanka és prémes uhlanka buzérvörös szegélyezéssel, buzérvörös esizma-nadrág, sötétbarna köpeny.)

Folyó sz.	Az ezred neve	Mely év- ben állít- tatott fel	A törzs	A keret	A czapka színe	A gomb színe
			állomáshelye			
1	Vacat	1791	Lemberg	Krakkó	császársárga	s.
2	Schwarzenberg herczeg	1790	Tarnow	Tarnow	sötétzöld	s.
3	Károly főherczeg	1801	Bécs	Grodek	buzérvörös	s.
4	Császár	1813	Zólkiew	Lemberg	fehér	s.
5	II. Miklós, orosz czár	1848	Varasd	Varasd	világoskék	s.
6	II. József császár	1688	Rzeszów	Przemysl	császársárga	f.
7	Ferencz Ferdinand főherczeg	1758	Stokkerau	Brzezan	sötétzöld	f.
8	gr. Auersperg	1718	Tarnopol	Stanislaw	buzérvörös	s.
9	} Fel lettek oszlatva.					
10						
11	II. Sándor, orosz czár	1814	Pardubitz	Theresienstadt	cseresnyevörös	f.
12	br. Bothmer	1854	Székesfehérvár	Eszék	sötétkék	s.
13	gr. Paar	1860	Zloczow	Zloczow	sötétkék	f.

Tüzérdandárok.

1-től 14. számig a hasonszámú hadtestparancsnokságok székhelyén, kivéve a 14. tüzérdandárt, mely békében a 2. számú hadtestparancsnokság alá van rendelve.

Tüzérigazgatóságok :

Innsbruck, Sarajevo és Zára.

Vártüzérigazgatóságok :

Krakkó, Przemysl, Trient és Cattaro, Pola, Klagenfurt.

a) **Hadtest tüzérezredek.**

(Csákó lószőrforgóval, sötétbarna kabát skarlátvörös hajtókával, sárga számozott gombokkal, világoskék csizmanadrág, kékszürke köpeny.)

1. *Sergius Mihailovits*, oroszországi nagyherceg, törzs: Krakkó; 2. gr. *Geldern Egmond*, törzs: Bécs; 3. *Vilmos* főh., törzs: Grác; 4. *Kropatschek* lovag, törzs: Budapest; 5. *Albrecht* főherceg, törzs: Pozsony; 6. *Ferencz Ferdinánd* főherceg, törzs: Kassa; 7. *Lipót* bajor hercz., törzs: Temesvár; 8. *Császár*, törzs: Prága; 9. herczeg *Lichtenstein J. Venczel*, törzs: Josefstadt; 10. *Luitpold* bajor hg., törzs: Przemysl; 11. br. *Smola*, törzs: Lemberg; 12. *György, Wallis* hercege, törzs: N.-Szeben; 13. hercz. *Lobkowitz*, törzs: Zágráb 14. *Vacat*, törzs: Steyr.

b) **Hadosztály tüzérezredek.**

(Öltözék mint a hadtest tüzérezredeknel.)

1. Krakkó, 2. Olmütz, 3. Krakkó, 4. Bécs, 5. Brünn, 6. Bécs, 7. Laibach, 8. Görz, 9. Klagenfurt, 10. Budapest, 11. Budapest, 12. Budapest, 13. Sopron, 14. Somorja, 15. Komárom, 16. Losoncz, 17. Miskolcz, 18. Eperjes, 19. Nagy-Várad, 20. Temesvár, 21. Lugos, 22. Pilsen, 23. Prága, 24. Budweis, 25. Josef-

stadt, 26. Theresienstadt, 27. Königgrätz, 28. Przemysl, 29. Jaroslau, 30. Przemysl, 31. Stanislau, 32. Lemberg, 33. Stanislau, 34. Brassó, 35. Kolozsvár, 36. Nagy-Szeben, 37. Radkersburg, 38. Eszék, 39. Varasd, 40. Linz, 41. Salzburg, 42. Bécs.

c) Hegyi üteg-osztály.

Trient.

d) Vártüzér ezredek.

(Öltözék mint a hadtest tüzérezredekénél, de világoskék széles skarlátvörös szegélyzetű pantalló.)

1. *Császárszár*, törzs: Bécs; 2. *Sponner*, törzs: Krakkó; 3. hercz. *Kinsky*, törzs: Przemysl; 4. gr. *Colloredo-Mels*, törzs: Pola; 5. br. *Rouvroy*, törzs: Cattaro; 6. *Kollarz*, törzs: Komárom.

e) Önálló vártüzér zászlóaljok:

(Öltözék mint a vártüzér-ezredekénél.)

1. Trient; 2. Gyulafehérvár; 3. Pétervárad.

f) Műszaki tüzérség.

1. Tüzérségi szergyár és szertár, átvevő bizottság és műszaki tüzér század a bécsi arsenálban.

2. Tüzérségi szertárak: Bergstadt, Budapest, Cattaro, Graz, Innsbruck, Josefstadt, Gyulafehérvár, Kassa, Komárom, Krakkó, Lemberg, Mostár, Pétervárad, Pola, Prága, Przemysl, Sarajevo, Temesvár, Trient, Wöllersdorf.

3. Tüzérségi főkszertárak: Ragusa, Zára, Laibach, St.-Veit, Linz, Salzburg, Theresienstadt, Nagy-Szeben, Besztercebánya, Pozsony, Olmütz, Eszék, Károlyváros, Trieszt, Franzensfeste, Bozen.

4. Lőporgyár: Stein és Blumau.

5. Tölténygyár: Wöllersdorf.

Utász zászlóaljok. (1805.)

(Csákó; csukaszin kabát aczéltöltő hajtókával és fehér sima gombokkal; csukaszin pantalló aczéltöltő szegélyvel; kékszürke köpeny.)

1. Pozsony; 2. Linz; 3. Prága; 4. Eszék; 5. Krems; 6. Klosterneuburg; 7. Budapest; 8. Theresienstadt; 9. Krakkó; 10. Przemysl; 11. Przemysl; 12. Gyulafehérvár; 13. Komárom; 14. Szeged; 15. Pettau.
Szeret: Klosterneuburg.

Vasuti és távirtda ezred. (1883.)

(Öltözék mint az utász zászlóaljaknál, csak hogy a galléron a csillagok mögött egy villámtól átcikázott szárnyas kerék van felvarrva.)

Az ezred törzse: Korneuburg; keret: Korneuburg.
1., 2. és 3. zlj.: Korneuburg.

Egészségügyi csapatok. (1849.)

(Csákó; sötétzöld kabát buzérvörös hajtókával és sárga sima gombokkal, kékszürke pantalló buzérvörös szegélyvel; kékszürke köpeny.)

Minden helyőrségi kórháznál egy-egy osztag.

Vonat-csapatok. (1771.)

(Csákó lőszórforgóval; sötétbarna kabát világoskék hajtókával és fehér sima gombokkal, buzérvörös csizma-nadrág; sötétbarna köpeny.)

1. *ezred*: Bécs. 2. osztály: Bécs, 3. osztály: Grác, 13. osztály: Zágráb, 14. osztály: Innsbruck.

2. *ezred*: Budapest, 4. osztály: Budapest, 5. osztály: Pozsony, 6. osztály: Kassa, 7. osztály: Temesvár, 12. osztály: Nagy-Szeben.

3. *ezred*: Lemberg. 1. oszt.: Krakkó, 8. osztály: Prága, 9. osztály: Josefstadt, 10. osztály: Przemysl, 11. osztály: Lemberg.

15. osztály: Sarajevo.

Vonatosztályok Bosznia és Hercegovinában: Sarajevo, Mostar.

Vonat-szertár: Klosterneuburg, vonatszertár-fiók: Budapest és Sarajevo.

Katonai rendőrség.

(Csákó; sötétzöld kabát buzérvörös hajtókával és sárga gombokkal; kékszürke pantalló; kékszürke köpeny.)

Egy-egy osztag Krakkó, Lemberg és Przemyslben.

Katonai őrsapat a bécsi cs. kir. polgári törvényeséknél.

(Csákó; sötétzöld kabát violaszínű hajtókával és sárga gombokkal; kékszürke pantalló violaszínű szegélyvel; kékszürke köpeny.)

Lótenyésztés-intézetek.

a) Cs. kir. lótenyésztés-intézetek.

(Öltözék mint a vonatezrednél, de sárga gombokkal.)

Állami ménes: Radautzban és Piberben.

Méntelegek: Prága, Göding, Drohowýze, Grác, Stadl és Ober-Wikowban.

b) M. kir. lótenyésztés-intézetek.

(Öltözék mint a huszároknál, de sötétbarna atilla.)

Állami ménesek: Mezöhegyes, Kisbér, Bábolna, Fogaras.

Méntelegek: N.-Kőrös, Székesfehérvár, Debreczen, S.-Szt-György, Zágráb.

Pót-lovazási bizottságok.

1. Budapest, 2. Czegléd, 3. Lemberg, 4. Rzeszów, 5. Nagy-Kanizsa, 6. Bilak, 7. Miskolcz.

Pótló-telepek.

Nagy-Daád-Sári, Kleczna-Dolna, Bilak, Lábod, Iházi-Marczaltó.

Katonai nevelő- és képző-intézetek.

1. Hadapród iskolák: a) gyalogsági: Bécs, Budapest, Prága, Károlyváros, Königsfeld, Lobczow, N.-Szeben, Triest, Liebenau, Pozsony, Innsbruck, Temesvár, Marburg, Kamenicz, Lemberg, Kassa; b) lovassági: Weisskirchen (Morva); c) tüzérségi: Bécs, Traiskirchen; d) utász: Hainburg.

2. Katonai árvaház: Hirtenberg.

3. Katonai alreáliskolák: Fischau, St.-Pölten, Kőszeg, Kis-Marton, Strass.

4. Katonai főreáliskola: Weisskirchen (Morva).

5. Katonai akadémia: Bécs-Ujhely.

6. Műszaki katonai akadémia: Mödling.

7. Hadi iskola: Bécs.

8. Tüzérségi törzstiszti tanfolyam: Bécs.

9. Magasabb tüzérségi tanfolyam: Bécs.

10. Magasabb hadmérnöki tanfolyam: Bécs.

11. Katonai építőmérnöki tanfolyam: Bécs.

12. Katonai építőmesteri tanfolyam: Bécs.

13. Hadbiztosí tanfolyam: Bécs.

14. Élelmezési hivatalnoki tanfolyam: Bécs.

15. Ruhakezelő tisztii tanfolyam: Bécs.

16. Élelmező tisztii tanfolyam: Bécs.

17. Törzst. jel. vizsgáló bizottsága: Bécs.

18. Hadsereg lövész-iskola: Bruck.

19. Katonai lovaglótanárképző-intézet: Bécs.

20. Katonai lovaglós- és hajtó-tanárképző intézet: Schlosshof, Marchegg mellett.

21. Katonai állatorvosi intézet és állatorvosi főiskola: Bécs.

22. Katonai vívó- és tornatanári tanfolyam: Bécs-Ujhely.

23. Gyalogsági táviró tanfolyam: Tulln.

24. Lovassági táviró tanfolyam: Tulln.

25. Katonai léghajózási intézet: Bécs.

26. Katonai orvosi alkalmazó iskola: Bécs.

27. Tiszti leánynevelő-intézet: Hernalz és Sopron.

28. Legénységi leánynevelő-intézet: Seebenstein és Szatmár-Németi.

29. Katonai fiúnevelő intézet Sarajevo.

Katonai földrajzi intézet.

Bécsben.

Helyőrségi kórházak.

1., 2. Bécs, 3. Przemysl, 4. Linz, 5. Brünn, 6. Olmütz, 7. Grác, 8. Laibach, 9. Triest, 10. Innsbruck, 11. Prága, 12. Josefstadt, 13. Theresienstadt, 14. Lemberg, 15. Krakkó, 16., 17. Budapest, 18. Komárom, 19. Pozsony,

20. Kassa, 21. Temesvár, 22. N.-Szeben, 23. Zágráb, 24. Ragusa, 25. Sarajevo, 26. Mostár. 27. Baden.

Ruházati raktárak.

1. Brünn, 2. Budapest, 3. Grác, 4. Kaiser-Ebersdorf.

Helyőrségi szállító-házak.

Bécs, Budapest, Bród, Krakkó, Lemberg, Olmütz, Prága, Przemysl, Sarajevo, Triest.

Katonai rokkantak háza.

(Csukaszin kabát skarlátvörös hajtókéval és sárga sima gombokkal, világoskék pantalló, kékszürke köpeny.)

1. Bécs (főok: Neulerchenfeld), 2. Prága, 3. Nagy-Szombat, 4. Lemberg.

Katonai fegyintézet.

Möllersdorf.

Várfogházak.

Arad, Pétervárad, Theresienstadt és Komárom.

Katonai élelmezési raktárak.

Arad, Bécs, Bród, Bruck a. d./L., Budapest, Brünn, Cattaro, Czernovitz, Eszék, Fiume, Franzensfeste, Grác, Grodek, Görcz, Gyulafehérvár, Innsbruck, Jaroslau, Josefstadt, Kassa, Klagenfurt, Kolozsvár, Komárom, Krakkó, Laibach, Lemberg, Linz, Marburg, Nagy-Szeben, Nagy-Várad, Nyiregyháza, Olmütz, Pétervárad, Pilsen, Pola, Pozsony, Prága, Przemysl, Ragusa, Rzeszów, Sopron, Stanislaw, Stryj, Székesfejérvár, Tarnow, Temesvár, Theresienstadt, Trient, Triest, Zágráb, Zára, Zloczów.

Banjaluca, Bilek, Dolnja-Tuzla, Foča, Gorzda Mostar, Plevlje, Travnik és Sarajevo, Trebinje.

Katonai ágyraktárak.

Bécs, Budapest, Krakkó, Lemberg, Przemysl és Prága.

Műszaki igazgatóságok.

Bilek, Brixen, Cattaro, Gyulafehérvár, Klagenfurt, Komárom, Krakkó, Mostár, Pétervárad, Pola, Przemysl, Sarajevo, Trebinje, Trient.

Cs. és kir. hadi tengerészet.

Tengerészeti parancsnok: a közös hadügyminiszterium tengerészeti csoport főnöke: gróf Montecuccoli Rezső, tengernagy.

Cs. és kir. hajóhad.

I. Vértés hadihajók: Erzherzog Karl, Erzherzog Friedrich, Ferdinand Max fozg., Monarch, Wien, Budapest, Habsburg, Árpád, Babenberg (torony-hajók), Tegetthoff (casematthajó).

II. Czirkáló hajók I. oszt.: Sankt Gëorg, Kaiser Karl VI., Kais. u. Kön. Maria Theresia, II. oszt.: Kaiserin Elisabeth, Kaiser Franz Josef I, III. oszt.: Panther, Leopard, Zenta, Aspern, Szigetvár; torpedóhajók: Meteor, Blitz, Komet, Planet, Trabant, Satellit, Magnet, Huszár, Ulán, Streiter, Wildfang, Scharfschütze, Uskoke.

III. Torpedó naszadók: Kaiman, Anaconda, Alligator, Krokodil, Wal, Seehund, Delphin, Narwal, Hai, Pinguin, Mőwe, Drache, Schwalbe, Greif, Viper, Natter, Cobra, Boa, Python, Kigyó, Adler, Falke, Habicht, Sperber, Bussard, Condor, Uhu, Geier, Kranich, Ibis, Würger, Reiher, Flamingo, Marabu, Weihe, Secretär, Harpie, Gaukler, Elster, Rabe, Krähe, Staar, Kukuk, Kibitz (I. oszt.); Nr. XXXIII—XXXIX. XI—XII; XV—XVIII; XX—XXIV; XXVI, XXVII, XXX, XXXII. (II. oszt.); Nr. II—VIII. (III. oszt.)

IV. Jelző hajók: Miramar, Fantasie, Dalmat.

V. Szerhajók: Pelikan, Cyclop, Pola, Najade, Gigant, Salamander, Pluto, Basilisk, Nymphé, Zrinyi, Dromedar, Hippos, Büffel, Aurora, Nixe.

VI. Monitorok: Temes, Bodrog, Maros, Leitha, Kőrös, Szamos és «a».

VII. Kikötői és tengerparti szolgálatra: Custozza, Albrecht, Tegethoff, Kaiser Max, Prinz Eugen.

VIII. Iskola hajók: Saida, Donau, Frundsberg, Nautilus, Albatros, Radetzky, Erzherzog Ferdinand Max,

Alpha, Schwartzberg, Möve, Spalato, Sebenico, Zara, Gamma, Salamander. Don Juan d'Austria, Bellona, Sansego, Hulks.

IX. Laktanya hajók: Hum.

Magyar kir. honvédség.

Magyar királyi honvédelmi miniszter:

Jekel- és margittfalvi **Jekelfalussy Lajos** tábor-szernagy a sz. k. v., 2. o. V. k. r. lvg, L. r. lvg, **Ę, Sz³. 7.**

Államtitkár:

Inámi *Bolgár Ferencz.*

M. k. honvéd-főparancsnokság Budapesten.

A főparancsnok teendőinek vezetésével megbizva:
Klobučár Vilmos lov. táb.

I. honvéd-kerület: Budapesten.

Parancsnok: *Balás György* vezérőrnagy.

79. honvéd gyalogdandár: Budapesten.

1. gyalog ezred: Budapesten. 1. és 2. zlj: Budapest. 3. zlj: Félégyházán. 4. zlj: Budapesten.
2. gyalog ezred: Gyulán. 1. és 2. zlj: Gyulán. 3. zlj: Jászberényben.

80. honvéd gyalogdandár: Debreczenben.

3. gyalog ezred: Debreczenben. 1., 2. és 3. zlj: Debreczenben. 4. zlj: Zilahon.
4. gyalog ezred: Nagy-Váradon. 1., 2. és 3. zlj: Nagy-Váradon.

II. honvéd-kerület: Szegeden.

Parancsnok: *Jahl Gusztáv* altábornagy.

45. honvéd gyalogdandár: Szegeden.

5. gyalog ezred: Szegeden. 1. és 2. zlj: Szegeden. 3. zlj: Nagy-Beeskereken. 4. zlj: Szegeden.

6. gyalog ezred: Szabadkán. 1. zlj: Szabadkán. 2. zlj: Zomborban. 3. zlj: Ujvidéken.

46. honvéd gyalogdandár: Lugoson.

7. gyalog ezred: Verseczen. 1. zlj: Verseczen. 2. zlj: Oraviczán. 3. zlj: Pancsován.
8. gyalog ezred: Lugoson. 1. és 2. zlj: Lugoson. 3. zlj: Aradon. 4. zlj: Orsován.

III. honvéd-kerület: Kassán.

Parancsnok: *Hoffmann Hugó* vezérőrnagy.

77. honvéd gyalogdandár: Kassán.

9. gyalog ezred: Kassán. 1. és 2. zlj: Kassán. 3. zlj: Eperjesen. 4. zlj: Iglón.
10. gyalog ezred: Miskolczon. 1. zlj: Miskolczon. 2. zlj: Egerben. 3. zlj: S.-A.-Ujhelyt.

78. honvéd gyalogdandár: Szatmár-Németiben.

11. gyalog ezred: Munkácscon. 1. és 2. zlj: Munkácscon. 3. zlj: Ungvárt.
12. gyalog ezred: Szatmárt. 1. zlj: Szatmárt. 2. zlj: Máramaros-Szigeten. 3. zlj: Nagy-Károlyban.

IV. honvéd-kerület: Pozsonyban.

Parancsnok: *Virtsologi Rupprecht Henrik* altábor.

73. honvéd gyalogdandár: Pozsonyban.

13. gyalog ezred: Pozsonyban. 1., 2. és 3. zlj: Pozsonyban. 4. zlj: Tatán.
15. gyalog ezred: Trencsénben. 1. és 2. zlj: Trencsénben. 3. zlj: Rózsahegyen.

74. honv. gyalogdandár: Nyitrán.

14. gyalog ezred: Nyitrán. 1. zlj: Nyitrán. 2. zlj: Léván. 3. zlj: Nyitrán.
16. gyalog ezred: Besztercebányán. 1. zlj: Besztercebányán. 2. zlj: Balassa-Gyarmaton. 3. zlj: Jolsván.

V. honvéd-kerület : Székesfehérvárt.Parancsnok: Rónai *Horváth Jenő* vezérőrnagy.**81. honvéd gyalogdandár : Székesfehérvárt.**

17. gyalog ezred: Székesfehérvárt. 1. és 2. zlj: Székesfehérvárt. 3. és 4. zlj: Veszprémben.
 18. gyalog ezred: Sopronban. 1. zlj és 2. zlj: Sopronban. 3. zlj: Kőszegen.

82. honvéd gyalogdandár : Pécssett.

19. gyalog ezred: Pécssett. 1. és 2. zlj: Pécssett. 3. és 4. zlj: Kaposvárt.
 20. gyalog ezred: Nagy-Kanizsán. 1. és 2. zlj: Nagy-Kanizsán. 3. zlj: Kőrmenden.
Fiumei század.

VI. honvéd-kerület : Kolozsvárt.Parancsnok: pávai *Vajna Béla* vezérőrnagy.**75. honvéd gyalogdandár : Kolozsvárt.**

21. gyalog ezred: Kolozsvárt. 1. és 3. zlj: Kolozsvárt. 2. zlj: Nagy-Enyeden. 4. zlj: Deésen.
 22. gyalog ezred: Maros-Vásárhelyt. 1. zlj: M.-Vásárhelyt. 2. zlj: Beszterczen és 3. zlj: M.-Vásárhelyt.

76. honv. gyalogdandár : Nagy-Szebenben.

23. gyalog ezred: Nagy-Szebenben. 1. zlj: N.-Szebenben. 2. zlj: Déván. 3. zlj: Erzsébetvárosban.
 24. gyalog ezred: Brassóban. 1. zlj: Brassóban. 2. zlj: Fogarason. 3. zlj: Kézdi-Vásárhelyt. 4. zlj: Csik-Szeredán.

VII. horv.-szlaven honv.-kerület : Zágrábban.Parancsnok: *Gerba Raimund* altábornagy.**83. honv. gyalogdandár : Zágrábban.**

25. gyalog ezred: Zágrábban. 1. zlj: Zágrábban. 2. zlj. Varasdon. 3. zlj: Zágrábban.

26. gyalog ezred: Károlyvárosban. 1. és 2. zlj: Károlyvárosban. 3. zlj: Goszpiciban.

84. honvéd gyalogdandár : Eszéken.

27. gyalog ezred: Sziszekén. 1. és 2. zlj: Sziszekén. 3. zlj: Uj-Gradiskán.
 28. gyalog ezred: Eszéken. 1. és 2. zlj: Eszéken. 3. zlj: Zimonyban.

Honv. lovassági felügyelő Budapesten.*Rohr Ferencz* vezérőrnagy.**1. honvéd lovassdandár : Szeged.**

3. huszár ezred: Szegeden. I. oszt.: Aradon. II. oszt.: Szegeden.
 4. huszár ezred: Szabadkán. I. oszt.: Baján. II. oszt.: Szabadkán.

2. honvéd lovassdandár : Budapesten.

1. huszár ezred: Budapesten. I. oszt.: Budapesten. II. oszt.: Kecskeméten.
 6. huszár ezred: Vácson. I. oszt.: Érsekujvárt. II. oszt.: Vácson.

3. honvéd lovassdandár : Pécssett.

7. huszár ezred: Pápán. I. oszt.: Pápán. II. oszt.: Zala-Egerszegen.
 8. huszár ezred: Pécssett. I. oszt.: Pécssett. II. oszt.: Keszthelyen.
 10. huszár ezred: Varasdon. I. osztály: Varasdon. II. oszt.: Verőczen.

4. honvéd lovassdandár: Debreczen.

2. huszár ezred: Debreczenben. I. osztály: Nagyváradon. II. osztály: Debreczenben.
 5. huszár ezred: Kassán. I. oszt.: Kassán. II. oszt.: Nyiregyházán.
 9. huszár ezred: Maros-Vásárhelyt. I. oszt.: Szamos-Ujvár. II. oszt.: Maros-Vásárhely.

M. kir. honvéd helyi hatóság.*Budapesti m. kir. honv. térparancsnokság.***M. kir. honvéd bíróságok.***M. kir. honvéd-főtörvényszék Budapesten.**Első folyamodásu m. kir. honvéd-bíróságok. (A ke-
rületi bíróságok.)***M. kir. honvédségi intézetek.***M. kir. honv. Ludovika-Akadémia Budapesten.**Felsőbb tiszti tanfolyam Budapesten.**M. kir. közp. honv. lovas iskola Budapesten.**M. kir. honv. törzstiszti tanfolyam Budapesten.**M. kir. honv. központi ruhatár Budapesten.**M. kir. honv. központi fegyvertár Budapesten.**M. kir. honv. főreáliskola Sopronban.**M. kir. honv. hadapródiskola Pécsen.**M. kir. honv. hadapródiskola N.-Váradon.**M. kir. honv. helyőrségi kórház Budapesten.**M. kir. honv. élelmezési raktár Budapesten.***M. kir. koronaórság.***Budapesten.***Cs. kir. Landwehr.***(Osztrák honvédség.)**Cs. kir. Landwehr-miniszter: Lauendorfi Latscher
Gyula tbsz.**Landwehr-főparancsnoki teendőkkel megbizva:
Parmann Oszkár tbsz.**Landwehr-parancsnokságok: (az illető hadtest-
parancsnokságok).**Landwehr hadosztály parancsnokságok: 13. Bécs,
21. Prága, 22. Grác, 26. Josefstadl, 43. Lemberg,
44. Innsbruck, 45. Przemysl, 46. Krakkó.***Landwehr gyalogság.***1. Landwehr ezred Bécs, 2. Linz, 3. Grác, 4. Kla-
genfurt, 5. Pola, 6. Éger, 7. Pilsen, 8. Prága,**9. Leitmeritz, 10. Jungbunzlau, 11. Jičín, 12. Časlau,
13. Olmütz, 14. Brünn, 15. Troppau, 16. Krakkó,
17. Rzeszów, 18. Przemysl, 19. Lemberg, 20. Sta-
nislau, 21. St.-Pölten, 22. Csernovitz, 23. Sebenico,
24. Bécs, 25. Kremsier, 26. Marburg, 27. Laibach,
28. Pisek, 29. Budweis, 30. Hohenmauth, 31. Teschen,
32. Neu Sandetz, 33. Stryj, 34. Jaroslau, 35. Zloczów,
36. Kolomea, 37. Gravosa.***Landwehr - parancsnokság Innsbruckban.***Parancsnok: a 14. sz. hadtest parancsnoka.**Országos lövész-ezredek: I. Trient, II. Bozen.***Landwehr lovasság.****I. Landwehr dzsidás ezredek:**

1. sz. ezred:	Lemberg,
2. " "	Hohenmanth,
3. " "	Rzeszów,
4. " "	Olmütz,
5. " "	Stockeran,
6. " "	Wels.

II. Lovasított tiroli országos lövész osztály. Keret:
Innsbruck.**III. Lovasított dalmát országos lövészszázad. Keret:**
Sinj.

*

Kimutatás

a Magyarországon állomásozó cs. és kir. hadtestparancsnokságok területi beosztásáról.

A hadtestparancsnokság		A hadtestparancsnokságok alá tartozó csapatok kiegészítési területé kiterjed megyékre
száma	székhelye	
4.	Budapest	Bács-Bodrog, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Somogy, Tolna, Baranya, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Fehér.
5.	Pozsony	Komárom, Nyitra, Győr, Moson, Veszprém, Bars, Esztergom, Hont, Zala, Vas, Árva, Trencsén, Turócz, Pozsony, Sopron.
6.	Kassa	Szatmár, Gömör, Zólyom, Nógrád, Abauj-Torna, Borsod, Heves, Bereg, Szabolcs, Zemplén, Ung, Liptó, Sáros, Szepes, Máramaros, Ugocea.
7.	Temesvár	Torontál, Arad, Temes, Bihar, Békés, Hajdu, Krassó-Szörény, Csanád, Csongrád.
12.	Nagy-Szeben	Brassó, Háromszék, Nagy-Küküllő, Fogaras, Szeben, Alsó-Fehér, Besztercze, Torda-Aranyos, Maros-Torda, Szilágy, Kolozs, Szolnok-Doboka, Hunyad, Csik, Udvarhely, Kis-Küküllő.

Kimutatás

a m. kir. csendőr kerületi parancsnokságok felügyeleti területéről.

A csendőr kerületi parancsnokság		
száma	székhelye	felügyeleti területéhez tartoznak a következő vármegyék
I.	Kolozsvár	Kolozs, Torda-Aranyos, Maros-Torda, Kis-Küküllő, Szolnok-Doboka, Besztercze-Naszód, Alsó-fehér, Nagy-küküllő, Szilágy.
II.	Szeged	Bács-Bodrog, Csanád, Csongrád, Torontál, Temes, Krassó-Szörény.
III.	Budapest	Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun, Bihar, Hajdu, Békés, Szabolcs, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Arad.
IV.	Kassa	Abauj-Torna, Gömör és Kishont, Sáros, Szepes, Máramaros, Borsod, Heves, Szatmár, Bereg, Ugocea, Zemplén, Ung.
V.	Pozsony	Pozsony, Nyitra, Trencsén, Árva, Turócz, Liptó, Zólyom, Nógrád, Hont, Bars, Esztergom, Komárom.
VI.	Székes- fehérvár	Fehér, Tolna, Sopron, Moson, Baranya, Vas, Somogy, Zala, Veszprém, Győr.
VII.	Brassó	Brassó, Háromszék, Szeben, Fogaras, Hunyad, Csik, Udvarhely.